

NoordKOPstukken

ISSN 1567-9136

Nederlandse Genealogische Vereniging.
Afdeling Den Helder e.o.

Jaargang 27 Nr.1
Januari 2013

Inhoud

	blz.
Van de voorzitter	1
Afdelingsagenda	1
Helders Historisch Centrum	1
Lezing	2
Lezingen in de toekomst	3
Jaarvergadering	4
Leden mutaties	5
Een stukje oud schrift	5
De Algemene Begraafplaats te Den Helder	6
DNA in de genealogie	12
Een oude ansichtkaart gepost in 1902	19

**Heeft u toegang tot het internet?
Kijk dan regelmatig op onze website
<http://denhelder.ngv.nl>**

Het volgend nummer van NoordKOPstukken zal verschijnen in april 2013

Voor dit nummer kan kopij worden gezonden naar een van de redactieleden tot uiterlijk 15 maart 2013, bij voorkeur per e-mail.

Van de voorzitter

Beste mensen

Voor u ligt het nieuwe afdelingsblad van 2013.

Namens het bestuur wil ik u voor 2013 het allerbeste wensen met veel mooie momenten en hoop, dat al diegenen die u lief zijn met u meewandelen door het jaar.

Het afgelopen jaar hebben we ons uitgestelde 45-jarig jubileum gevierd.

Het ter gelegenheid hiervan aan U aangeboden jubileumnummer was een succes.

Hierop hebben we veel positieve reacties ontvangen .

In september jl. zijn we met een aantal leden naar het Rijksarchief Leeuwarden geweest. Ook hierover waren de leden zeer goed te spreken.

Het jaar werd afgesloten met een lezing over DNA als onderdeel van het genealogisch onderzoek.

Het was een zeer interessante lezing en biedt perspectieven voor diegenen die het willen gaan gebruiken.

De lezingen voor 2013 worden in gezamenlijkheid gegeven met de Helderse Historische Vereniging en de Historische Vereniging voor Sociale Geschiedenis onder de paraplu van de Kopgroep Bibliotheek.

Ik wens u veel leesplezier in ons blad en hoop dat u in dit nieuwe jaar veel kunt doen aan uw onderzoek.

Groeten Afra

Afdelingsagenda

Helders Historisch Centrum

In het per e-mail of brief verzonden bericht (Nieuwsbrief 4) hebben wij u inmiddels op de hoogte gebracht van onze noodgedwongen verhuizing naar de Kopgroep Bibliotheek (KB)aan het Bernhardplein in Den Helder

Voor ons een hele verandering waardoor de bibliotheek- en contactavond, naar het zich laat aanzien, komt te vervallen.

Met het onderdak en samengaan van de KB is er een compleet nieuwe situatie ontstaan.

Hoe gaat het er voorlopig uitzien? Op de dinsdag van 13.00 tot 16.00 uur, voorlopig iedere week, wordt tijd ingeruimd als werkmiddag. U kunt stukken inzien, advertenties invoegen en meewerken aan het digitaliseren van nog nader te bepalen stukken, DTB's bijvoorbeeld. Over de wijze waarop we het verder willen invullen moeten we onze gedachten nog laten gaan.

De start van de werkmiddag is gepland op dinsdag 8 januari 2013.

De donderdag van 13.00 tot 16.30 uur, is bestemd voor de presentatie van onze afdeling. Het bestuur, minimaal twee personen, neemt in de Bibliotheek zitting. Uitgangspunt is om de geïnteresseerde bezoeker op weg te helpen met onder andere het opzetten van een genealogie (stamboom) en verdere verstrekking van genealogische informatie.

Donderdag 10 januari 2013 beginnen we met ons te presenteren.

Ons samengaan met de KB heeft ertoe geleid dat we mede participeren in het Helders Historisch Centrum. Samen met de Helderse Historische Vereniging (HHV) en de Helderse Vereniging voor Sociale Geschiedenis (HVGs) zijn we dit samenwerkingsverband aangegaan om de geschiedenis van Den Helder meer voor het voetlicht te brengen, vorm te geven en maar wel een ieder vanuit zijn eigen uitgangspunten.

Lezing.

Op vrijdag 25 januari 2013 om 20.00 uur geeft de hr. Frits van Oostvoorn een lezing over: "Mijn vissersfamilie op Goeree-Overflakkee van eind 17e tot begin 19e eeuw": Opbloei en neergang van de zeevisserij op het eiland. De lezing wordt gehouden in de Kopgroep Bibliotheek aan het Bernardplein 72, 1781 Den Helder.

De zoektocht naar de voorouders met de achternaam "van Oostvoorn", leidde naar een zestal generaties, die vanaf 't midden van de 17e tot het begin van de 19e eeuw hebben geleefd op het eiland Goeree-Overflakkee. Het merendeel van de voorouders was vissers. Om de grote invloed van deze bedrijfstak op het eiland en op 't leven van de vissersfamilies duidelijk te maken, plaatst de spreker de gebeurtenissen van de voorouders in een (streek-) historische context, en begrijpt men het gedrag van de voorouders ook veel beter.

De spreker begint met een korte geschiedenis van het ontstaan van het eiland, gelegen in de delta van Schelde, Maas en Rijn en tussen de gewesten Holland en Zeeland. Bijv. het ontstaan van vissershavens, vruchtbare landbouwgronden en de belangrijke bestuurlijke kenmerken van het eiland. Voorts vertelt hij waarom de vooroudergeneraties, die in Den Bommel en Ooltgensplaat wonen, later verhuizen naar Sommelsdijk en tot slot naar Middelharnis.

Vervolgens wordt verteld waarom de zeevisserij en handel in verse zeevis, vanuit Sommelsdijk en Middelharnis, naar alle grote steden in de regio Zuidwest Nederland (w.o. Breda en Antwerpen) en Londen zo succesvol waren. Hierbij wordt in gegaan op de rol van de visafslag, de visserijtechnieken, soorten zeevis, visserijmethoden en hoe grote problemen, zoals de verzanding van de havens werden opgelost. Tenslotte toont de spreker aan, dat het visserijbedrijf in Middelharnis e/o, door haar bijzondere positie in de regio, een grote opbloei doormaakte in de 18e eeuw.

Het laatste deel van de lezing, gaat over de negatieve gevolgen voor de visserij van het Franse bewind vanaf 1795 tot 1814 en dus voor de laatste vooroudergeneratie vissers in Middelharnis. Stuk voor stuk komen de aan de visserij, gedurende deze periode, opgelegde maatregelen aan de orde. Deze werden meestal opgelegd i.v.m. maritieme gebeurtenissen of bestuurlijke veranderingen en raken de visserij in het hart. Tot slot wordt kort stil gestaan bij de invoering van de dienstplicht voor 't leger van Napoleon in 1811, waardoor schippersknecht Melger van Oostvoorn, in 1813 afmarcheerde naar het front. Vele gingen en zeer weinigen kwamen terug.

Lezingen in de toekomst

Nu er een samenwerkingsverband is zullen de lezingen in de toekomst in de Kopgroep Bibliotheek plaatsvinden. Deze zullen het karakter hebben van Helders Historisch en uiteraard zal het genealogisch aspect niet ontbreken. Volg de website van onze afdeling en die van de Kopgroep Bibliotheek. De webadressen treft u aan onder de inhoudsopgave achter in dit blad. Voor actuele zaken houden wij u op de hoogte middels onze Nieuwsbrief. Deze zal alleen verschijnen indien daar een aanleiding voor is.

Wilt u de Nieuwsbrief ontvangen stuur een e-mail naar onze secretaris met de vermelding dat u de Nieuwsbrief wilt ontvangen.

Jaarvergadering

De jaarvergadering is gepland op vrijdag 22 februari 2013 aanvang 20.00 uur in de Draaikolk, Dollardlaan 202, 1784 BJ Den Helder.

Agenda Jaarvergadering

1. Opening.
2. Vaststellen agenda.
3. Goedkeuring notulen vorige vergadering.
4. Jaarverslag.
5. Mededelingen.
6. Ingekomen stukken.
7. Financieel overzicht 2012 en begroting liggen voor aanvang van de vergadering ter inzage.
8. Verslag kascontrolecommissie en benoeming van een nieuw kascontrolecommissielid. Kascontrole Mevr. J. Sanderse en Hr. A. Groenou.
9. Bestuursverkiezing. Reglementair treedt af de secretaris. Zij stelt zich herkiesbaar.
10. Verslag Peter Poortvliet van de landelijke vergadering NGV
11. Wat verder ter tafel komt.
12. Rondvraag en sluiting.

Tien minutenpraatje. Wie is er iets bijzonders tegengekomen bij zijn of haar onderzoek en wil daar iets over vertellen?

Mejufv. FRANKET,
Spoorstraat, verlangt eene
zindelijke Dienstbode,
om dadelijk in dienst te treden.

Leden mutaties

Welkom aan onze nieuwe- en bijkomende leden:

mw. **L. van den Ancker** Schokkerringenweg 15-A 8308 PR Nagele

dhr. **J.T. van Eck** Vogelzand 2119 1788 GM Den Helder

mw. **B. de Bruijn** Lauwerszeestraat 19 1784 BC Den Helder

Beëindiging lidmaatschap

dhr. **N.K. Mulder** Camstrajitte 11 9036 MB Menaldum

dhr. **L. van Hoorn** Korvemaker 15 9321 KC Peize

dhr. **Ed Dekker** Woudrustlaan 15 1711 KA Hensbroek

Een stukje oud schrift.

Copie

*Extract uit het memori-
boek van de Heeren Burgemeester
en Regeerders des Staats*

*Burgemeesteren en Regeerders des Staats
-Hooru in West Vriesland verklaren miss-
dezen te approberen ende te ratificieren
het contract in onsen name by de Heeren
Cornelis Velius Secretaris deses Staats
ende Davido Forres Coopman tot Amsterdam
met de Heeren alquide Hafan Esquivado
minister van den Kaiser van Marocco opder*

De Algemene Begraafplaats te Den Helder

De begraafplaats van onze gemeente bestaat al ruim 400 jaar en behoort tot een van de oudste begraafplaatsen van Nederland. Het is dus geen kerkhof, want een kerk heeft er nooit gestaan.

Dit was in de 17de eeuw heel bijzonder. Pas in de 19de eeuw kwam het steeds vaker voor dat er begraafplaatsen ontstonden i.p.v. een kerkhof naast een kerk.

De oudste nog aanwezige grafzerken zijn van rond 1670.

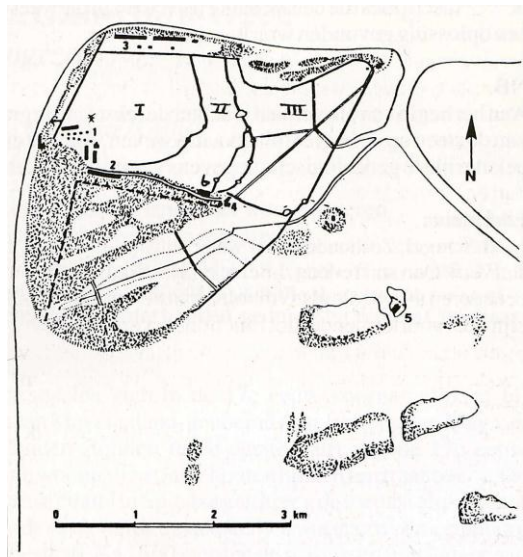
De begraafplaats ligt ten Oosten zowel van het huidige als het vroegere Huisduinen. Dit, omdat door de (bijna jaarlijkse) kustafslag vóór 1600 meerdere keren het dorp met kerk en kerkhof werden verzwolgen door de zee. Als gevolg hiervan bouwde men telkens verder landinwaarts op het eiland opnieuw het dorp met de kerk. Echter, rond 1600 heeft men er voor gekozen om de doden een langdurige veilige ligging te geven en werd ervoor gekozen hen te begraven een flink stuk oostelijker dan het dorp, ver van de oprukkende zee.

De begraafplaats staat al afgebeeld op een reconstructiekaart van H. Schoorl.

Het eiland Huisduinen ca.
1600

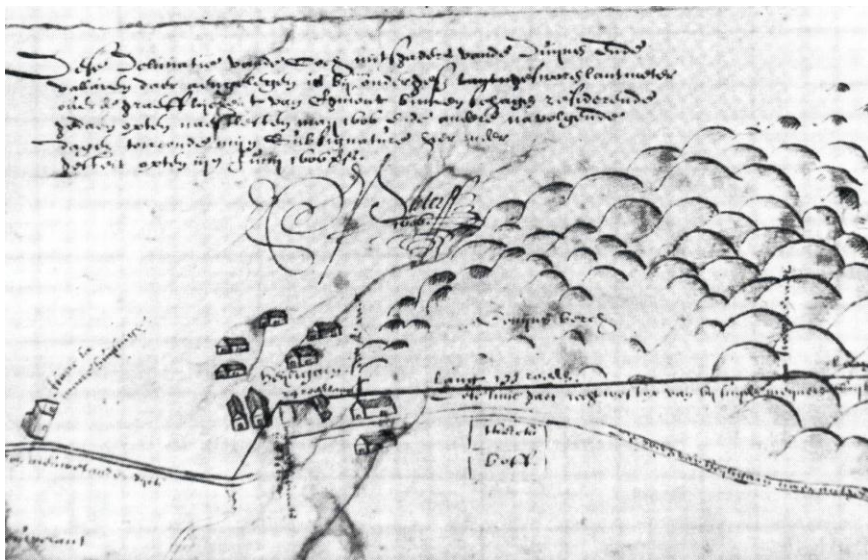
- I. Het Oude land
- II. De Koog
- III. Het nieuwe land

- 1. Kerkbuurt (de oude kerk staat in de zeereep)
- 2. Antgebuurt
- 3. Helderbuurt
- 4. Heiligharn
- 5. Torp
- 6. Kerkhof

Op de volgende afbeelding staat links in het midden de buurtschap Heiligharn, rechts in het midden staat aangegeven 't kerck-hoff'. Uiterst links 'Isaac le Maire huysinge', de latere boerderij 'Vrede en Vrijheid' van J. Verfaillle.

Fragment uit de kaart van schoolmeester Pieter Pietersen uit 1606.

Kaart staat op zijn kop, het Noorden naar beneden gericht

Isaac le Maire had blijkbaar voor die tijd flinke woningen en zou dus een man van aanzien geweest zijn. Op de begraafplaats zelf treffen we van hem geen zerk aan. Hij ligt begraven in de Nederlands Hervormde kerk te Egmond-Binnen samen met zijn vrouw Maria Walraven.

Isaac le Maire heeft veel van zich doen spreken en ook zijn erven hebben flink aan hun naamsbekendheid gedaan. Wie was Isaac le Maire en waar kwam hij vandaan? Isaac le Maire was een 16-17de eeuwse koopman, die geboren ca. 1558 te Doornik, via Antwerpen naar Amsterdam was gekomen.

Als handelsman kreeg hij zo'n hooglopende ruzie met de V.O.C. dat hij d.m.v. speculaties probeerde hen te ruïneren. Hij verdiende een vermogen, maar verloor dit door te overmoedig te speculeren. Ondertussen had hij

geïnvesteerd in grond o.a. bij Huisduinen. Hij was zelfs bedijker in het Huisduiner gebied onder de naam 'Le Maires polder'. Zijn zoon Jacob werd beroemd als ontdekkingsreiziger. In Den Helder is 60 jaar terug dan ook een straat naar hem vernoemd.

Grafsteen van Isaac Le Maire en Maria Walraven

arbeiderswoning en diverse percelen wei-, hooi- en bouwland.

Later werd het bezit van grond steeds verder uitgebreid met de daarop staande boerderijen, en nollen. Deze nollen liet hij (deels) afgraven en hij maakte daardoor tevens naam als ballast (zand) leverancier voor de scheepvaart.

De boerderij 'Vrede en Vrijheid' lag strikt genomen in 'Lemairs vrije dijkagie' de 16de eeuwse bedijking van de Amsterdamse koopman Isaac Le Maire.

Wie was Jan Verfaille en waar kwam hij vandaan?

Jan Verfaille, afkomstig uit een oud Vlaams doopgezind geslacht, was behalve meesterbroodbakker, ook koopman en ontginner van de Koegraspolder. Zijn vader Jacob Verfaille, zoon van een broodbakker in Hoorn, had zich in 1839 in Den Helder gevestigd. Zijn bakkerij liep zo goed, dat hij begon te investeren in grond.

In het geboortjaar van zijn oudste zoon Jan kocht vader een stukje grasland in de Helderse polder. Later, bij de boedelscheiding kreeg de zoon dit stukje grond toebedeeld. In 1879 kocht hij de huismanswoning 'Vrede en Vrijheid' met tuin, schuur,

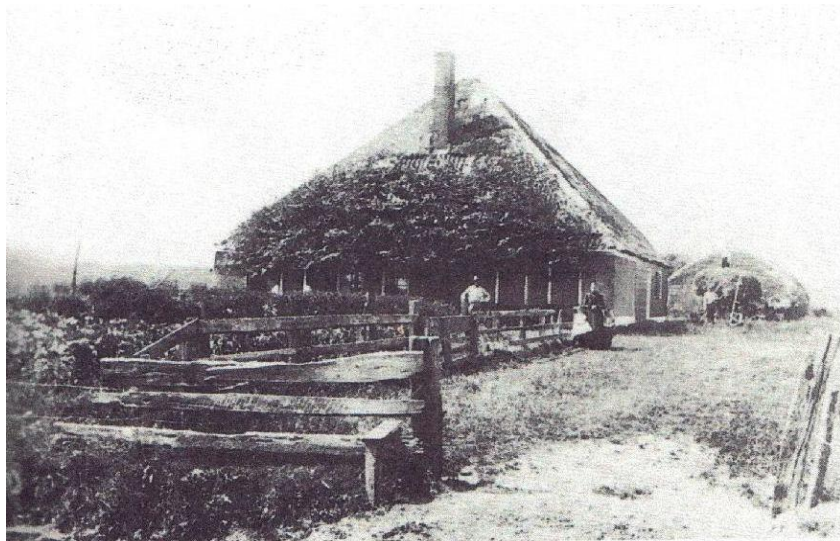
Jan Verfaille was de eerste die op het ontgonnen land hulpmest (kunstmest) gebruikte en het land (mede door waterbemaling) vruchtbaar wist te maken. De naam Jan Verfaille is niet weg te denken uit het collectieve geheugen van de inwoners van Den Helder, doordat in 1938 de Strooweg, voorheen niets anders dan een zandpad, naar hem

is vernoemd. Rond 1902 liet hij op eigen rekening een deel van de Strooweg verharden als toegangsweg tot zijn boerderij.

Daar hij dit op eigen houtje had laten doen, veroordeelde in 1904 de kantonrechter hem hiervoor (opgelegd: 3 gulden of vervangende hechtenis van 3 dagen). Jan was een dominante figuur, bestuurslid van de polder 'Het Koe gras', gemeenteraadslid van 1886 tot 1919 en lid van de commissie van de gemeentereiniging.

Jan en zijn echtgenote Marie Wielick kregen elf kinderen.

De hoeve 'Vrede en Vrijheid' aan de Jan Verfailleweg is in 1969 onteigend en gesloopt vanwege de stadsuitbreiding.

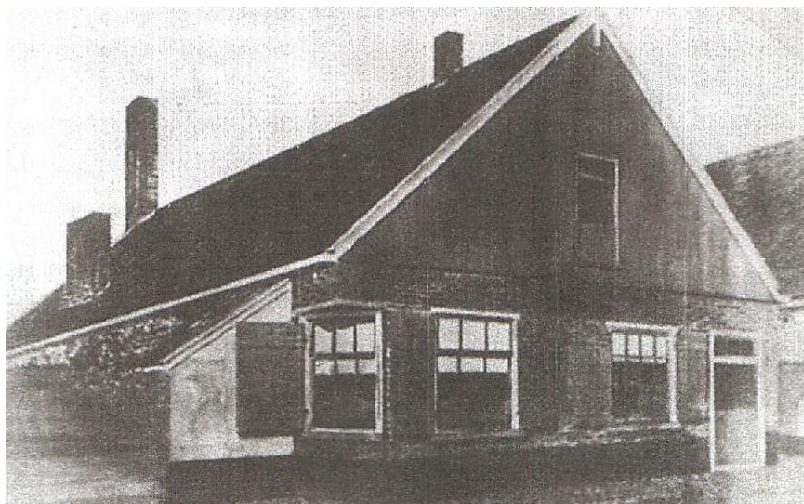
Hoeve "Vrede en Vrijheid" te Den Helder, in 1879 aangekocht door Jan Verfaille. Later werd de boerderij beheerd door zijn kleinzoon Jan Verfaille. De foto met de toenmalige beheerder H. Waiboer, is van omstreeks 1914.

Stamreeks van Jacob Jacobsz. Verfaije.

- I. **Jacob Jacobsz. Verfaije.**, vóór 1670.
Zijn zoon:
- II. **Jacob Jacobsz. Verfaije.**, geb. Haarlem omstr.1665, Alkmaar 1736, begr. Alkmaar (Laurenskerk) 17 dec.1736, tr. Harlingen 31 juli 1686 Trijntje Helsinga, geb. Harlingen omstr. 1666, Amsterdam juli 1697.
Uit dit huwelijk:
- III. **Jacob Jacobsz. Verfaile**, geb. Harlingen 12 okt. 1693, ald. omstr. 1742, tr. Harlingen 12 sept. 1722 Marijke Egberts Klinkhamer, Harlingen vóór 1731.
Uit dit huwelijk:
- IV. **Jacob Jacobsz. Verfaile**, geb. Harlingen 5 sept. 1723, ged. Alkmaar 3 juni 1743, Enkhuizen 1 juni 1778, tr. Enkhuizen 21 juli 1754 Anna Belkmeer, ged. Enkhuizen 28 aug. 1735, begr. Enkhuizen (Zuiderkerk) 12 okt. 1799.
Uit dit huwelijk:
- V. **Johannes Jacobsz. Verfaile**, geb. Alkmaar 30 april 1764, ged. Hoorn 18 juni 1788, ald. 21 jan. 1840, tr. Hoorn 7 sept. 1793 Reinoutje Postumus, omstr. 1772, Hoorn 20 dec. 1826.
Uit dit huwelijk:
- VI. **Jacob Johannesz. Verfaile**, geb. Hoorn 30 juli 1806, Den Helder 26 maart 1851, begr. Den Helder (Huisduinen), tr. Den Helder 8 aug. 1839 Jannetje Rab, geb. Vlieland Oost 27 juni 1806, ged. Vlieland 30 juni 1806, Den Helder 20 jan. 1885, begr. Den Helder (Huisduinen).
Uit dit huwelijk:
- VII. **Jan Verfaile**, geb. Den Helder 11 april 1841, ald. 25 dec. 1933, begr. Den Helder (Huisduinen) 28 dec. 1933, tr. Den Helder 20 maart 1862 Maria Wielick, geb. Den Helder 10 juni 1840, Den Helder (Huisduinen) 10 jan. 1878.

Hiernaast de grafzerk van het echtpaar Verfaile-Wielick op de begraafplaats van Huisduinen bij Den Helder.

Bakkerij van Jan Verfaillie in de Langestraat

Bronvermelding: Geraadpleegde literatuur van J.T. Bremer en L.R. Deugd:
“Een eerlijk zeemansgraf”,
“Bijzondere mensen, bijzondere zerken”,
“Oorkonden in steen” van J.T. Bremer,
“Huisduinen en het oude land” van P. Liefhebber.

De geschiedenis van het geslacht Verfaillie in Nederland, van H. van Loo.
Krantenartikel over de Verfailliegeschiedenis. H.C. 23 nov. 1984.

Noot: de schrijfwijze van de naam is zo divers dat voor de leesbaarheid gekozen is voor de schrijfwijze Verfaïje tot 1692 en van af 1693 Verfaillie.

Marijke Feenstra.

GEVONDEN:
Een stuk SPEK, circa 10 pond,
gemerkt met letter B.
Adres aan het Bureau van dit Blad.

DNA in de genealogie

Zoals u hebt kunnen lezen in ons afdelingsblad van september 2012, vond in De Draaikolk de lezing plaats van de hr. Robert Philipppo over DNA in de genealogie. Na afloop, van deze boeiende lezing, was de hr. Philipppo zo attent hiervan een overzicht mee te geven. Voor ons de aanleiding dit op te nemen in Noordkopstukken.

Wat is genetische genealogie?

Wij erven DNA van onze voorouders, onze nabije verwanten en neven en nichten erven ook DNA van onze gezamenlijke voorouders, daarom delen wij wat DNA met onze nabije verwanten en neven en nichten.

Waarom DNA onderzoek?

Als hulpmiddel bij het controleren van uw papieren stamboom, mogelijke problemen en barrières oplossen, het verbinden met verre verwanten waarvan u nooit had gedacht dat u ze had, en leren over uw verre voorouders en oude migraties.

Dus wat is genetische genealogie? Een hulpmiddel dat het voor genealogen mogelijk maakt om DNA technologie te gebruiken als toevoeging aan hun traditioneel stamboomonderzoek door mensen te identificeren die ons DNA delen. Wat is genetische genealogie niet? Het is niet altijd hetzelfde, verschillende typen DNA testen hebben verschillend nut. Het is geen wondermiddel, uw DNA resultaten zullen niet je gehele stamboom blootleggen en alle problemen oplossen, uit traditionele genetisch genealogische testen kunnen geen medische of gezondheidsinformatie worden ontfutseld.

Erfelijkheidsleer of Genetica. Deze wetenschap wordt veelal gebruikt voor het ontrafelen van erfelijke ziekten, het begrijpen van uiterlijke kenmerken, identificatie om bij misdrijven mensen in- of uit te sluiten en tevens, dat is ons onderwerp, het ontrafelen van de historie van de moderne mens waarvan uw stamboom maar een piepklein onderdeel in de tijd is. In de media worden we vaak met genetica geconfronteerd.

Cellen. Wij bestaan uit tal van cellen, cellen met 200 verschillende functies. Een cel bestaat uit het membraam waarin cytoplasma, de mitochondriën, de nucleus en de chromosomen. Mensen hebben 46 chromosomen verdeelt in 23 paren, waarvan 22 paar autosomale chromosomen en 1 paar geslachtschromosomen, bij de vrouw is dat XX en bij de man XY. Een jongetje erft het X chromosoom van de moeder en het Y chromosoom van de vader, het Y chromosoom wordt altijd van vader op zoon doorgegeven en zo bepalen wij of de vader – zoon relatie biologisch klopt. In Nederland wordt ook de achternaam van vader op zoon doorgegeven. De match Y-chromosoom - achternaam levert voor genealogen het bewijs of zijn stamboom klopt.

Chromosomen. Het chromosoom is een opgevouwen streng DNA, als wij die uiteen rafelen dan zien wij een universeel gehanteerde code ontstaan die uit vier basen bestaat, Adenine(A), Cytosine (C), Thymine (T) en Guanine (G), de volgorde van deze basen noemen we de sequentie. Hieruit halen we de genetische verwantschapsvariaties.

Verwantschapsvariaties. Deze bestaan uit 2 typen variaties, de short tandem repeats (STR's) en de single nucleotide polymorphisms (SNP's). Deze variaties bepalen uw verwantschap met een ander persoon. Is de volgorde en het aantal van de herhalende basen tussen u en een ander persoon exact hetzelfde dan bent u verwant aan elkaar, zo niet dan is de verwantschap verder terug in de tijd geweest, hoever terug wordt bepaald door de mate van de afwijking.

Haplogroep. Verwantschap uit het verre verleden op basis van de SNP's, enige 10.000 den jaren geleden, verandert spontaan 1 op de 100 miljoen generaties. De haplogroep wordt universeel gecodeerd d.m.v. het alfabet en begint dus met A, de genetische Adam van 60.000 jaar geleden. Heeft u een andere haplogroep als een familielid dan bent u binnen uw stamboom niet verwant aan elkaar.

Haplotype. Verwantschap in het recente verleden op basis van de STR's, tot enige duizenden jaren geleden, verandert spontaan 1 op de 500 generaties. Het haplotype is een samenstelling van de geteste DYS markers (DNA Y Segment stukjes) met een cijfer van het segment bijvoorbeeld DYS-19, het aantal geteste markers varieert per test. Deze DYS markers

bestaan uit zich herhalende basen, het aantal herhalingen wordt aangeduid met een getal, bijv. DYS-19 met 14 herhalingen.

Migratie: vanaf de genetische Adam, 60.000 jaar geleden (haplogroep A), heeft de mens zich over de aarde verspreid, dit is ontdekt door DNA testen op opgegraven mensenresten over de gehele wereld. Op knooppunten waar zich spontane veranderingen hebben voorgedaan heeft men een andere haplogroep benoemd, zo stamt de helft van de West Europese mannen van haplogroep R af.

Belangrijkste West Europese Haplogroepen: Dat zijn de haplogroepen R1b (ca. 55%), I (ca. 30%), R1a (ca. 3%) en J (ca. 5%), welke na de laatste ijstijd zo'n 10.000 jaar geleden deze regio zijn gaan bevolken. In dit verband noemt de wetenschap de R en de I groep 'jagers' omdat zij enorme afstanden hebben afgelegd, anderen groepen zoals E, F, G en J noemt men de 'boeren', die lang in het Midden-Oosten op dezelfde plaats zijn gebleven.

Wat wilt u met uw test bereiken: bepalend voor de test- en de laboratoriumkeuze is wat u wilt bereiken met de test van uw DNA. Wilt u eenvoudig uw stamreeks controleren, of problemen / vastlopers oplossen, de vader- of de moederlijn analyseren, verre voorouders in beeld krijgen, de migratie van uw stam volgen, een eigen familieproject voeren of een naamproject, etc. overal zijn mogelijkheden in. Wat u wilt bereiken bepaalt de test, de intermediair en het laboratorium.

Welke typen DNA testen zijn er? Y-chromosoom (Y-DNA), d.w.z. de lijn van vaders, vaders, vaders, vader, etc., met achternaam studies, alleen voor mannen. Mitochondriaal (mtDNA), d.w.z. moeders, moeders, moeders, moeder, etc., voor mannen en vrouwen. Autosomaal, d.w.z. identificatie van nabije verwanten en neven en nichten tot ca. 5e generatie via iedere ouderlijn, voor mannen en vrouwen.

Welke typen laboratoria en intermediairs zijn er: laboratoria hebben van huis uit een kernactiviteit en slijten hun testen via intermediairs (zie via), zo zijn er forensisch archeologische laboratoria (FLDO Univ. Leiden via SGGN, Univ. Leuven via FKV), biomedische laboratoria (23andme via direct, Genetrack via Genebase) en genetisch genealogische laboratoria (Sørensen via Ancestry.com, Univ. Arizona via FTDNA, Oxford, via

Oxford Ancestors). De laatste groep laboratoria heeft de meeste ervaring met genetische genealogie en is aan te bevelen. Van de intermediairs is FTDNA veruit de grootste met de meeste testmogelijkheden, via dit bedrijf lopen ook de testen van National Geographic, Genographic Project, MyHeritage, Igenea, etc.

Hoe kies je een leverancier: deze vraag is het moeilijkst te beantwoorden. Stel eerst vast wat u wilt bereiken, vraag desnoods aan experts van het NGV om u te helpen, kies dan het type test, daarna het laboratorium en passende intermediair. Als websites u onvoldoende informatie geven of er is helemaal geen website, stap er dan niet in.

DNA afname: u krijgt van uw leverancier een zgn. DNA kit toegezonden, waarin een paar schrapertjes, een paar buisjes en een handleiding. Het enige wat u moet doen is volgens gebruiksaanwijzing wangslimvlies van de binnenzijde van uw wang schrapen en in de buisjes stoppen, verzenden en klaar is Kees!

Verwerking van de test: in het laboratorium wordt uw monster gelijk met andere monsters in een batch (bak met bijv. 90 buisjes) tegelijk onderzocht, hetgeen allemaal computergestuurd is met de meest revolutionaire chips voor dit onderzoek, de wetenschapper interpreteert de digitale uitslag.

Het resultaat: U ontvangt een certificaat met uw DNA profiel in termen van Haplogroep en Haplotype.

Casus Filippo Stam

De naam Filippo: De naam Filippo is volgens het Meertens Instituut een patroniem van Filippus, mogelijk Philipszoon. In vroeger tijden werd de naam zowel met Ph als F geschreven. Bekende Filippus namen zijn enige koningen van Macedonië en de apostel Filippus. In het Grieks betekent deze naam “paardenvriend” uit, philos= vriend, en hippos= paard.

Stammen: de stammen concentreren zich in Haarlem e.o., Leiden e.o. en de Bollenstreek. Aantallen volgens Meertens in de regio Haarlem Filippo 173; regio Leiden + Bollenstreek Filippo 215; Filippo 174; Flippo 89. (Bron: Meertens)

Migratie: Voor zover bekend komen de Filippo's mogelijk voordat zij naar Nederland gingen uit de Zuidelijke Nederlanden, in de regio rondom Kortrijk, Lille en Roubaix. Doopsgezindheid bemoeilijkt echter om tastbare bewijzen te vinden.

Familiepuzzels: In grote lijnen willen wij weten waar wij oorspronkelijk vandaan komen, of we als stammen en individueel verwant zijn aan elkaar en of onze stamboom klopt. Binnen de puzzels zijn nog meerdere vragen verborgen die straks aan de orde komen. De vraag luidt tevens of DNA techniek ons duidelijkheid kan geven.

Philippo Familieconstructies met behulp van Y-chromosoom DNA onderzoek

1. Reconstructie van mijzelf:

In 2008 heb ik mij aangemeld voor DNA onderzoek bij de werkgroep genetische genealogie om mijn DNA te testen en te weten te komen welk profiel ik heb. Mijn haplogroep was R1b1b2, leuk om te weten maar ik bedacht me dat ik hier mbt stamboomonderzoek eigenlijk niets mee kon. Genetisch gezien kon ik niet aantonen dat mijn papieren voorvaderen wel mijn natuurlijke voorvaderen waren.

2. Reconstructie Filippo Bollenstreek:

Met 4 deelnemers ben ik toen begonnen aan verder onderzoek, wij hebben op papier allemaal één gezamenlijke Hillegomse stamvader, Augustinus Filippo, geboren te Haarlem. Toen de testuitslagen bekend werden bleek dat er 2 genetische takken waren, beide R1b1b2 maar met een sterk verschillend haplotype. Dus geen verwantschap binnen de stamboom tussen G1935 en Wouter Albertus 1824. Na verder onderzoek met nog eens 4 deelnemers hadden we uiteindelijk 3 genetische takken, Pieter 1811, Wouter Albertus 1824 en A1912 (haplogroep N1c). Maar wat is het profiel van Augustinus, onze Hillegomse stamvader?

3. Reconstructie Filippo Haarlem:

Daar Augustinus in Haarlem was geboren en wij de stamboom tot 1600 in Haarlem redelijk kenden gingen we op zoek naar (een) Haarlemse deelnemer(s). Na deze gevonden te hebben bleek dat zijn stamreeks niet af was, dat moest eerst verholpen worden. Het bleek dat zijn stamreeks en die uit de Bollenstreek in Haarlem bij Wouter Augustijnsz 1641 bij elkaar kwamen. Daarna de test met een prachtig resultaat, hetzelfde profiel als Wouter Albertus 1824. Hetgeen betekent dat de grootste groep deelnemers

in de Bollenstreek inclusief de Hillegomse stamvader Augustinus genetisch bij de Filippo Stam Haarlem Wouter Augustijnsz 1641 behoren. Pieter 1811 was dus een onechte zoon van de Hillegomse stamvader.

4. Reconstructie Filippo Rudelsheim:

Aanleiding tot dit onderzoek was de vraag van een familielid om te onderzoeken of haar tak afstamt van de familie Rudelsheim. Haar voormoeder Grietje Filippo, kleindochter van de Hillegomse stamvader Augustinus Filippo, was dienstbode bij de familie Rudelsheim. Zij kreeg in die tijd ongehuwd 3 kinderen waarvan er 2 vroeg overleden. De 3e was genaamd Salomon Filippo, de voornaam was dezelfde als die van Grietjes broodheer Salomon Rudelsheim. Er waren geen bewijzen van verwantschap met hem dus probeerden we via DNA onderzoek daar achter te komen. We hebben een 4 tal deelnemers nodig gehad om een resultaat te verkrijgen. Gebleken is dat de mannelijke nakomelingen van Grietje Filippo het DNA profiel hebben van de Stam Rudelsheim Amsterdam tak Zadok 1769, haplogroep E. Of Salomon de vader is daar kom je niet achter, hij had geen broers, maar dat er Rudelsheim bloed door de aderen stroomt moge duidelijk zijn.

5. Reconstructie Filippo Leiden:

Aanleiding tot onderzoek was de vraag of de Filippo's in Leiden verwantschap hebben met de Filippo's in de Bollenstreek en / of Haarlem. We hebben tot nog toe twee deelnemers getest, een Filippo en een Flippo. Alvorens te testen moest ook hier een stamreeks gemaakt worden. Vanuit de papieren stamreeks bleek geen verwantschap met andere regio's of stammen. Het DNA profiel van de deelnemers heeft haplogroep J2. Met deze twee deelnemers zijn we bij de gemeenschappelijke genetische voorvader Jacobus 1747 uitgekomen, tot dusver klopt de stamboom! Om verder te komen zijn meer deelnemers nodig, een zgn. driestakenproef geeft mogelijk duidelijkheid want het DNA profiel van de Leidse stam is nog niet bekend.

6. Reconstructie met andere families:

In het boek "Zonen van Adam" staan van de familie Van Haaster en Hees van beide één deelnemer die bij dezelfde haplogroep R1b1b2 behoren als de Filippo Stam Haarlem. Met echter maar 1 verschil in het haplotype, waardoor we gevoeglijk kunnen aannemen dat er een zeer grote verwantschap tussen ons en die 2 deelnemers is. Geografisch blijken deze twee families net zoals de Filippo's in de regio's Haarlem en Bollenstreek te hebben gewoond. Om echter aan te tonen wanneer de verwantschap

ontstond zullen meerderen van de families Van Haaster en Hees mee moeten doen.

Onderzoeksuitslag:

Er zijn 4 Filippo stammen (haplogroepen R1b, N1c, E en J2) en 7 families gevonden, 1. Filippo Stam Haarlem tak Wouter Augustijsz 1641 (R1b1b2); 2. Filippo Stam Haarlem tak Pieter 1811 (R1b1b2); 3. Filippo Stam Haarlem tak A1912 (N1c); 4. Filippo Stam Haarlem tak Salomon 1880 (E); 5. Rudelsheim Stam Antwerpen tak P1960 (R1b1b2); 6. Rudelsheim Stam Amsterdam tak Zadok 1769 (E); 7. Filippo Stam Leiden tak Jacobus 1747 (J2). Verwantschap met families Van Haaster en Hees (R1b1b2).

Introductie Y-chromosoom DNA onderzoek als genealogisch hulpmiddel, casus Filippo

Robert Filippo, vz. NGV DNA advies commissie tel.: 06-51607713 email: robert.philippo@robus.nl

Een oude Ansichtkaart gepost in 1902

In het kwartaalblad “Levend Verleden” (december 2011) van de Helderse Historische Vereniging is een artikel opgenomen van dhr. J.L. Bel uit Velsbroek.

De aanleiding tot het verhaal was een oude Ansichtkaart uit de verzameling van dokter P. Schoorl met als afbeelding de Spoorstraat.

Op de foto is links het Julianapark en rechts de oude Bethelkerk te zien.

En daar gaat zijn verhaal juist over want het is dan nog geen Bethelkerk maar Zuiderkerk. De Bethelkerk stond in die tijd aan de Kanaalweg. Nadat deze was afgebroken om er een Chr. Militair Tehuis te bouwen werd de Zuiderkerk “omgedoopt” tot Bethelkerk. Inmiddels is deze ook weer

gesloopt en staat er nu een Bethelkerk aan de Prins Hendriklaan.

Hij begint zijn verhaal met de opmerking dat de kaart verzonden is door een dame die trots was op “onze pastorie en kerk”. Tijdens het zoeken naar beeldmateriaal voor dit verhaal leek het me wel aardig

om eens te kijken of deze dame te achterhalen was. De kaart was gericht aan juffrouw J. Jonkhoff, per adres den heer H. Jonkhoff in Burum en verzonden door haar zuster A. Boersma.

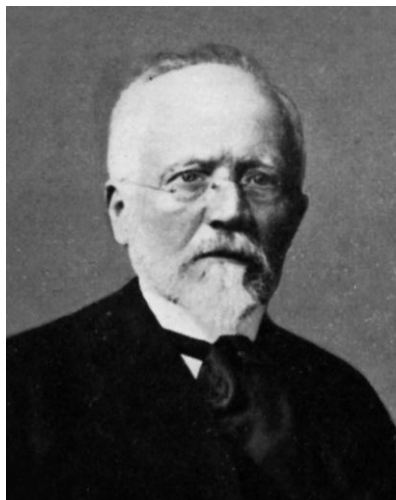
Een zoekpoging leek eigenlijk wel zinvol omdat de opmerking “onze pastorie en kerk” aangeeft dat zij hier woonde en lid was van deze kerkgemeenschap.

Naam: <i>Stadig</i>		VOORNAMEN. <i>Cornelis</i>		ADRESSEN IN DE GEMEENTE.		R	Ouderdomsrente
1		1	<i>Spoorstraat</i>	1	<i>14-3-98</i>	No. <i>10</i>	
2		2		t/h van			
3		3					
4		4					
5		5		t/h van			

Vrijg. no.	Datum van het Verhuislijst	FAMILIENAAM (bij Vrouw)	VOORNAMEN (voluit)	tr. van 1872 tot 1873	tr. van 1873 tot 1874	Geboren des	Geborteplaats	Kerk-gemeenschap	Burg. naar	Datum en plaats van het huwelijk	Aank. beroep of bedijf (H. of O.)	Ingeschreven den van	Verloren den van	Overleden des (event. waat)	Andere bijzonderheden			
1	<i>1872</i>	<i>Stadig</i>	<i>Cornelis</i>				<i>Wierden</i>	<i>Reform.</i>		<i>1872</i>	<i>Landbouwer</i>	<i>13</i>	<i>14</i>	<i>15</i>	<i>16</i>	<i>17</i>	<i>18</i>	<i>19</i>
2	<i>1872</i>	<i>Boersma</i>	<i>Aafke</i>				<i>Wierden</i>	<i>Reform.</i>		<i>1872</i>	<i>Landbouwer</i>	<i>13</i>	<i>14</i>	<i>15</i>	<i>16</i>	<i>17</i>	<i>18</i>	<i>19</i>
3																		

Op de website van het Regionaal Archief Alkmaar kan digitaal gezocht worden in het bevolkingsregister van Den Helder. Het is geen grote stad en zoeken op A. Boersma levert maar enkele personen op waaronder een Aafke Doekes Boersma, geboren in Burum. Zij is de vrouw van de predikant Ds. Cornelis Stadig.

Ds. Cornelis Stadig

Het gezin kwam op 21 juni 1895 vanuit de Haarlemmermeer naar Den Helder, Dijkstraat 25 en verhuisde op 24 maart 1898 naar Spoorstraat 8. Dat vond ik ook terug in het adressenboek van 1906 en achterin bij de namenlijst van de Spoorstraat-bewoners de vermelding: nummer 8, Ds. C. Stadig, Zuiderkerk. Het gaat er nu op lijken dat de vermelding “onze pastorie en kerk” op de ansichtkaart letterlijk genomen kan worden. Aafke Doekes Boersma kwam dus uit Burum waar haar zuster J. Jonkhoff woonde. Zoeken op Genlias naar het huwelijk van Cornelis Stadig en Aafke Boersma levert haar ouders op, namelijk Doeke

Jans Boersma en Froukje Oegers de Boer in Friesland. Doeke Jans Boersma, 30 jaar oud, geboren te Burum huwde op 12 mei 1853 met Froukje Oeges de Boer, 29 jaar oud, geboren te Surhuizum, gemeente Achtkarspelen.

Vijf kinderen werden er geboren in Burum, gemeente Kollummerland (Fr.):

Aafke op 15-11-1856

Jetske op 12-12-1858

Tetje op 04-10-1863

Oege op 20-12-1864

Jan op 20-11-1868

Jetske huwde te Grijskerk op 16 september 1886 met Haike Jonkhof(f), geboren te Groningen op 19 augustus 1860. Kennelijk stuurde de domineesvrouw Aafke, de ansichtkaart naar haar zus Jetske.

De familienaam Stadig komt al lang voor op Wieringen. Cornelis Stadig werd daar geboren op 13 november 1853. Zijn vader was Meijert Stadig, geboren te Den Oever op 29 augustus 1826 en overleed te Ten Boer (Gr.) op 13 januari 1894 als predikant. Zijn moeder was Maartje Koster, geboren op Wieringen op 14 april 1826. Zij huwden op Wieringen op 20 mei 1852. In de huwelijksakte staat dat Meijert dan 25 jaar oud is en Maartje 29 jaar.

Maar als beiden geboren waren in 1826 zou de leeftijd toch gelijk moeten zijn. De leeftijd van Maartje is niet juist. Bij de huwelijksakte zit een geboorteafschrift van haar zusje (ook Maartje) dat op 14 januari 1823 werd geboren en twee dagen later overleed. Het is mogelijk dat Maartje dat niet geweten heeft. Over doodgeboren of kort na de geboorte overleden kinderen werd meestal niet gesproken. Zeker niet met kinderen, die dan later ook niet werden bijgepraat.

Hun zoon Cornelis Stadig huwde in de gemeente Kollumerland op 4 december 1878 met Aafke Doekes Boersma. Als het gezin zich vestigt in den Helder op 21 juni 1895 worden er in het Bevolkingsregister van Den Helder, folio 283, de volgende kinderen genoteerd:

Froukje   gebr. Britsum, gemeente Leeuwarderadeel (Fr.) 19-07-1879

Alida   gebr. Britsum, gemeente Leeuwarderadeel (Fr.) 14-07-1880

Meijert   gebr. Britsum, gemeente Leeuwarderadeel (Fr.) 24-08-1881

Ducia   gebr. Britsum, gemeente Leeuwarderadeel (Fr.) 23-09-1882
Duco   gebr. Baflo (Gr.) 03-03-1884
Lambertus   gebr. Baflo (Gr.) 21-01-1886
Oege   gebr. Baflo (Gr.) 21-10-1887.

In het boekje over het kerkelijk leven van de gereformeerde kerk in Den Helder schrijft Ds. F. Tollenaar in 1940, dat op 6 maart 1895 de kerkenraad vier predikanten formeerde en uiteindelijk met grote meerderheid gekozen werd voor C. Stadig van Nieuw-Vennep (Haarlemmermeer).

Nadat hij eerder de gereformeerde kerken in Britsum, Baflo en Nieuw-Vennep had gediend ging hij nu in Den Helder dienen. In 1918 vierde hij, onder grote belangstelling, zijn 40-jarig ambtsjubileum.

Ds. F. Tollenaar schrijft dan verder:
Op 22 mei 1919 heeft Ds. Stadig afscheid van de gemeente genomen, die hij ruim 24 jaar had gediend. Volgens de notulen heeft de emiraatsregeling nogal moeite gekost, doch werd uiteindelijk opgelost op een voor den kerkenraad voordelige wijze, terwijl toch het pensioen van Ds. Stadig ongeveer even hoog was, als het traktement, dat hij had genoten. Ds. Stadig vertrok naar Amersfoort, waar hij in 1925 is overleden. Ds. v.d. Werff (zijn opvolger in Den Helder) heeft op zijn graf een gedenksteen onthuld, die door de gemeente van Den Helder was geschonken.

De overlijdensakte Amersfoort (nr. 310) van 10 december 1924 geeft echter aan dat

Heden, na langdurig
lijden, nam de Heere tot
zich, onze geliefde Moeder,
Behuwd- en Grootmoeder
AAFKE BOERSMA,
Weduwe van
Ds. CORNELIS STADIG,
in den ouderdom van 71
-jaren.
Bosch en Duin,
F. BAAS—STADIG.
A. J. BAAS.
Ezinge,
M. A. STADIG.
Ds. M. STADIG.
Amsterdam,
D. MARMEI—
STADIG.
Dr. J. W. MARMEI—
STADIG.
Dordrecht,
DUCO STADIG.
A. C. STADIG—
HAASNOOT.
Amersfoort,
Mr. L. STADIG.
M. C. STADIG—
PARLEVLIET.
Utrecht,
O. STADIG.
C. STADIG—NOOT
en Kinderen.
Bilthoven, 9 April 1928.
De ter-aardebestelling zal
plaats hebben Donderdag
12 April op de Nieuwe
Algemeene Begraafplaats
te Amersfoort. Vertrek van
Arnhemscheweg 15, te
Amersfoort te 1½ uur n.m.
Eenige kennisgeving.

Cornelis Stadig is overleden te Amsterdam vrijdag 5 december 1924, 71 jaar oud. Hij was in het Hervormde Diaconessenhuis in observatie opgenomen om een operatie te ondergaan. Voor de operatie is hij echter overleden. Ds. Stadig had in Amersfoort in verschillende commissies en verenigingen een leidende positie gehad. Op 8 december 1923 vierde hij nog zijn 45-jarig ambtsjubileum. De begrafenis in Amersfoort was op woensdag 10 december 1924.

Zijn vrouw Aafke Doekes Boersma overleed in De Bilt op 9 april 1928, ook op 71-jarige leeftijd.

Zo komt een oude Ansichtkaart een beetje tot leven en blijkt juist heel goed te passen bij het verhaal over de Bethelkerk. Maar ook voor dit verhaal om de familieverbanden eens nader te onderzoeken.

Piet Zeeman.

Bronnen:

Regionaal Archief Alkmaar

Noord-Hollands Archief, Haarlem

Genlias

“Een eeuw kerkelijk leven van de gereformeerde kerk te Den Helder 1840-1940”, Ds. F. Tollenaar.

“Een verhaal bij een oude Ansichtkaart”, Joop Bel.

Helderse Courant 10 november 1923 en 9 december 1924.

En.... niet te vergeten: de Ansichtkaart.

Noot

In Noordkopstukken van september 2012 staat het hiervoor gaande artikel van Piet Zeeman. Helaas is dit niet volledig tot zijn recht gekomen en vonden wij het niet meer dan juist dit boeiende verhaal opnieuw onder uw aandacht te brengen.

Vaarwel !

Ons nieuwe onderkomen

Noordkopstukken is een blad voor en door de leden van de afdeling Den Helder en omstreken van de Nederlandse Genealogische Vereniging

Het afdelingsbestuur is als volgt samengesteld:

Voorzitter: mevr. A.J. Carsjens-Grotewal
Pieter de Leeuwstraat 40, 1785 JK Den Helder

0223693356

✉ voorzitter@denhelder.ngv.nl

Secretaris: mevr. G. Burgmeijer-Hilker
Ooievaarstraat 28, 1781 VP Den Helder

0223618674

✉ secretaris@denhelder.ngv.nl

Penningmeester: dhr. G.Lemson
Azaleastraat 4, 1783 HH Den Helder

0223627427

✉ penningmeester@denhelder.ngv.nl

Lid/redactie: mevr. M. Prudon-de Jong
Pieter v.d. Deurelaan 6, 1785 GB Den Helder

0223630507

✉ algemeenlid1@denhelder.ngv.nl

Lid/redactie: dhr. R. Mos
Wingerdstraat 34, 1783 HL Den Helder

0223622656

✉ algemeenlid2@denhelder.ngv.nl

Redactie: mevr. M. Feenstra
Alblasstraat 38, 1784 TX Den Helder

0223627578

✉ redactie@denhelder.ngv.nl

De afdeling heeft een website, <http://denhelder.ngv.nl/>

Het postadres van de NGV is NGV, Postbus 26, 1380 AA Weesp.

Het verenigingscentrum van de NGV is gevestigd op het adres Papelaan 6, 1382 RM Weesp. T: 0294413301

Geopend: donderdag en zaterdag 10.00-16.00u (niet op feestdagen)

NoordKOPstukken wordt gedrukt bij de Reproafdeling van 's Heeren Loo